

STRATEGIJA OGREVANJA IN HLAJENJA

Izhodišča – Celovita ocena možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje v Sloveniji

Stane Merše, Damir Staničić, Jure Čižman, Matjaž Česen, Stegnar Gašper et al.
Institut »Jožef Stefan«, Center za energetska učinkovitost

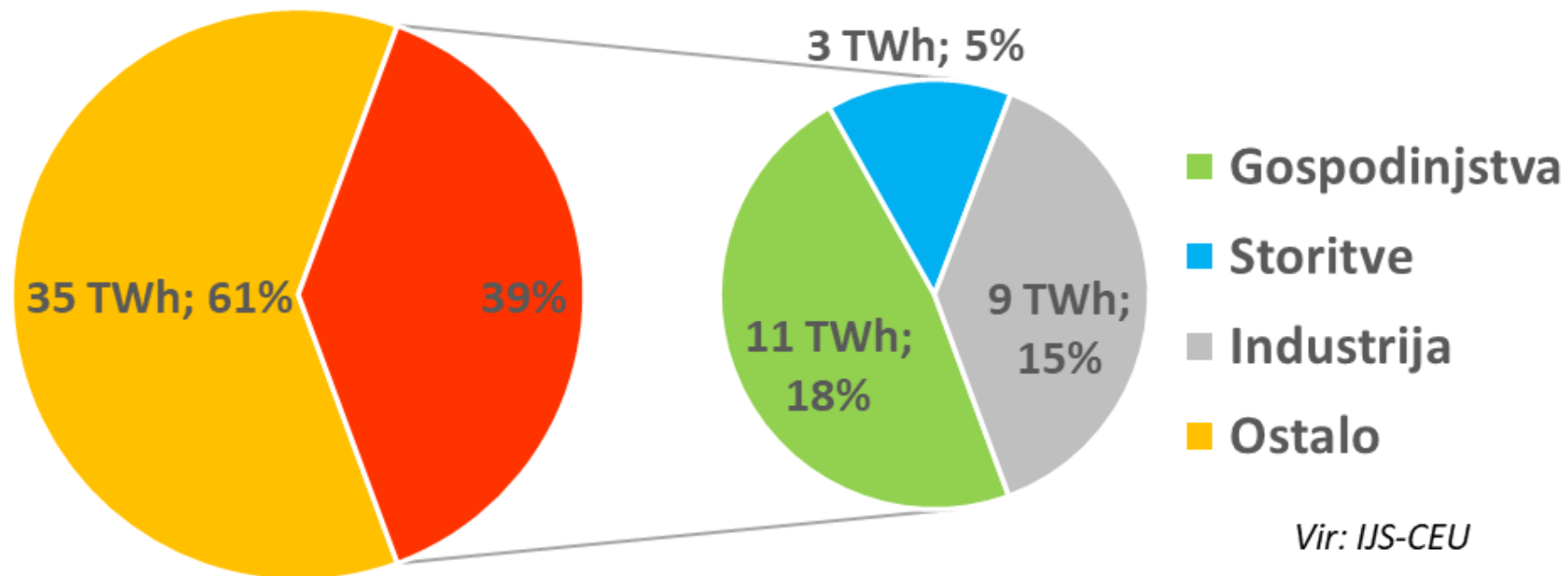
Spletni posvet, 10. december 2021

Ljubljana, 10. December 2021

Energetske potrebe za OH - 2017

Končna energija 58 TWh

Ogrevanje in hlajenje 22 TWh

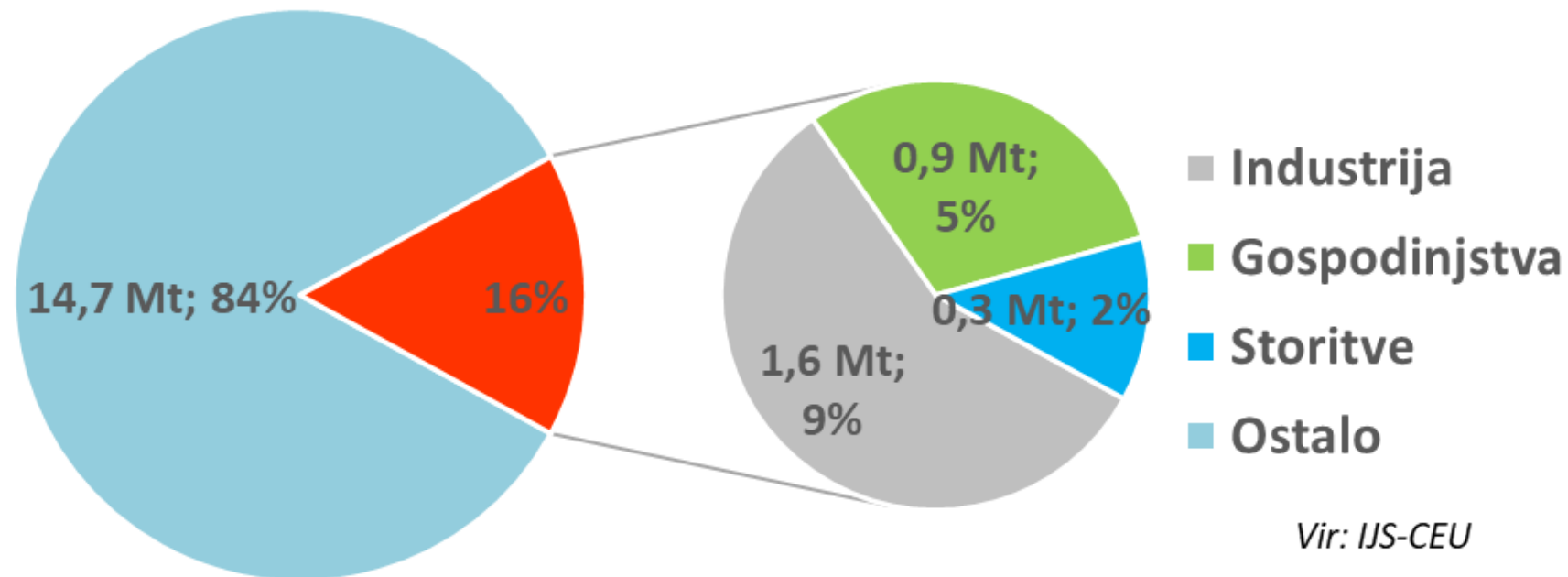
22 TWh skoraj 40% KE

~20 TWh koristne energije

Vir: IJS-CEU

Emisije TGP za OH – 2017 (direktne)

Skupne emisije TGP 17,5 MtCO_{2ekv}   Ogrevanje in hlajenje 2,7 MtCO_{2ekv}

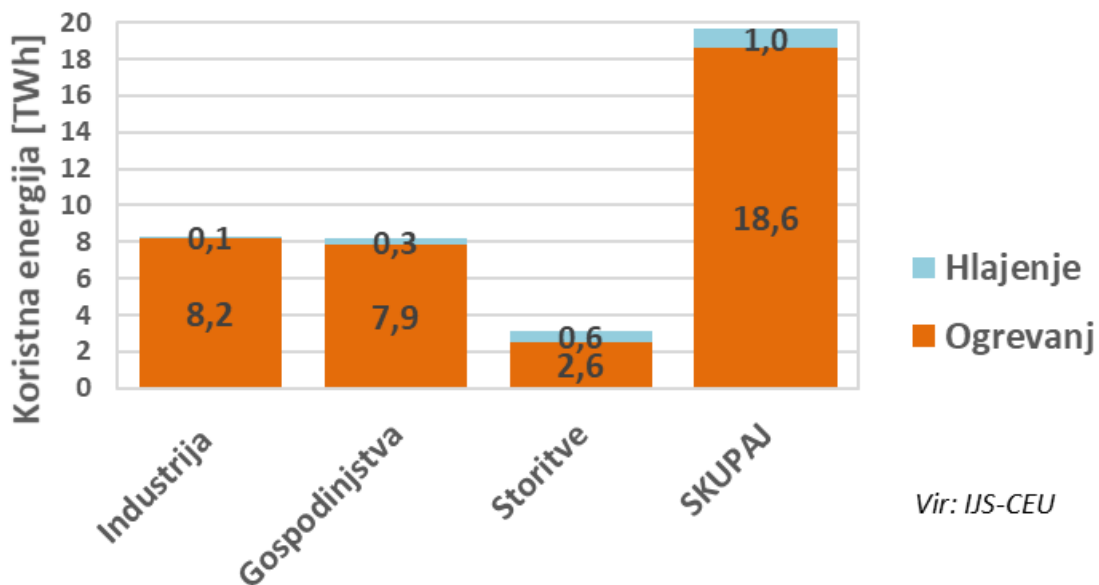
Direktne:
2,7 MtCO_{2ekv}
(16%)

Posredne:
1,5 MtCO_{2ekv}
(9%)

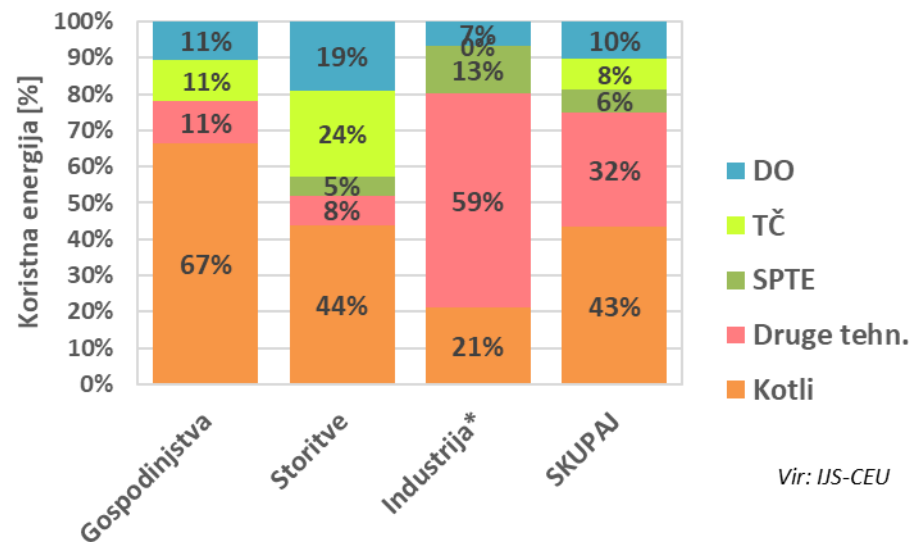
SKUPAJ
4,3 MtCO_{2ekv}
(25%)

Energetske potrebe za OH – 2017 sektorji in tehnologije

Ogrevanje in hlajenje skupaj 19,6 TWh

Vir: IJS-CEU

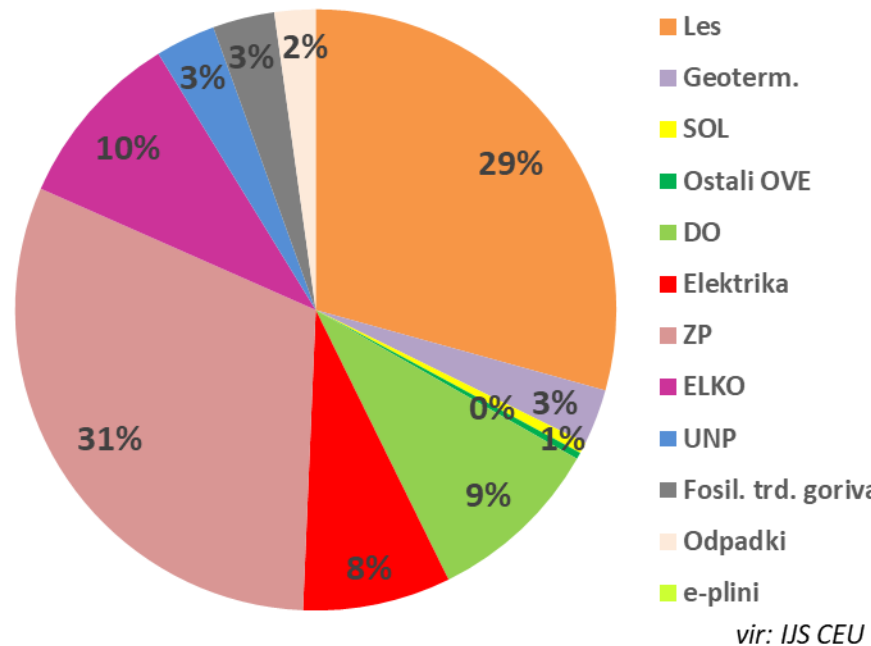
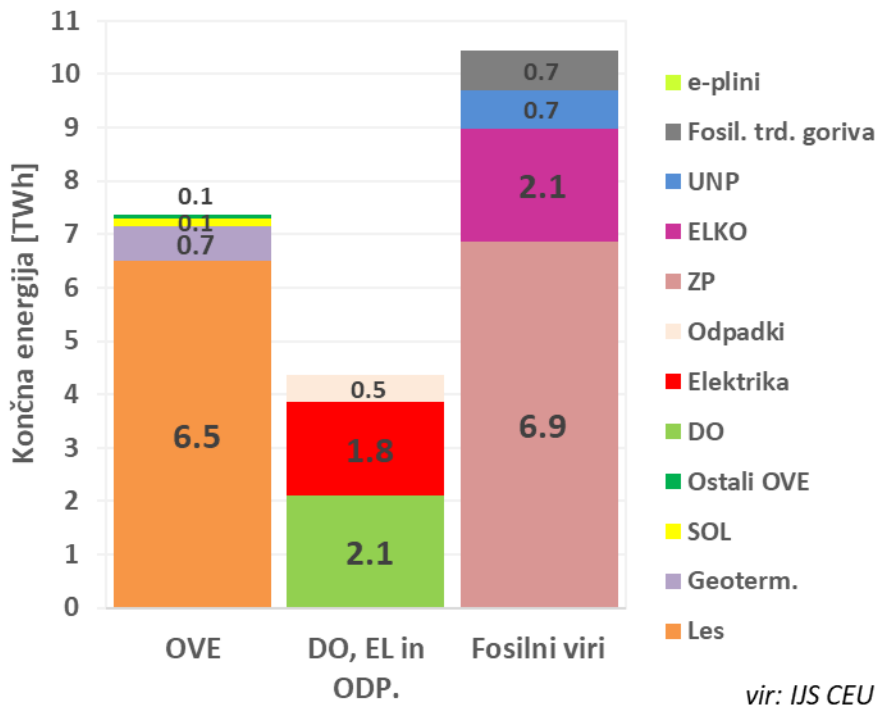
Vir: IJS-CEU

>40% kotli

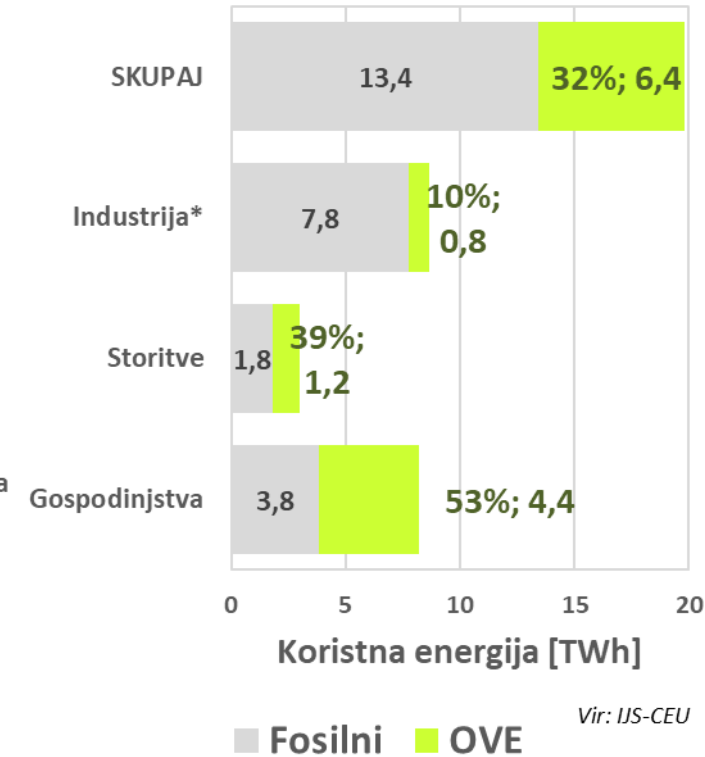
1/3 druge tehnologije

Le 1/4 trajnostne tehnologije

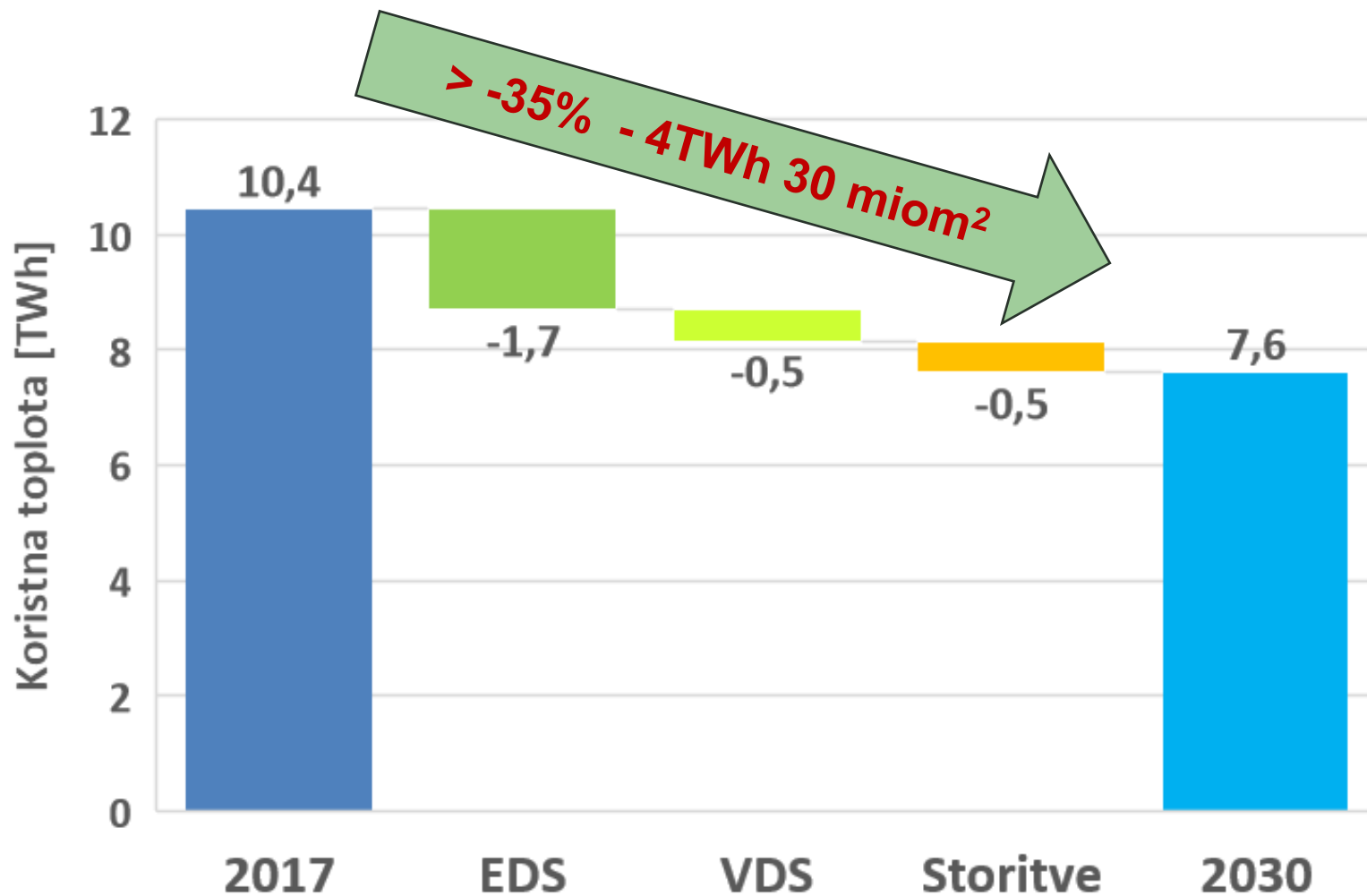
Končna raba energije za ogrevanje in hlajenje – 2017

32% delež OVE na ravni koristne energije

Potencial energetske učinkovitosti - stavbe

DSEPS - 2030:

1. Gospodinjstva:

- KT: -1,7 TWh
- KE: -25% (**CO₂ - 45%**)
- Prenova:
  - EDS 16,1 miom²
  - VDS 7,3 miom²
  - **36% SNES**

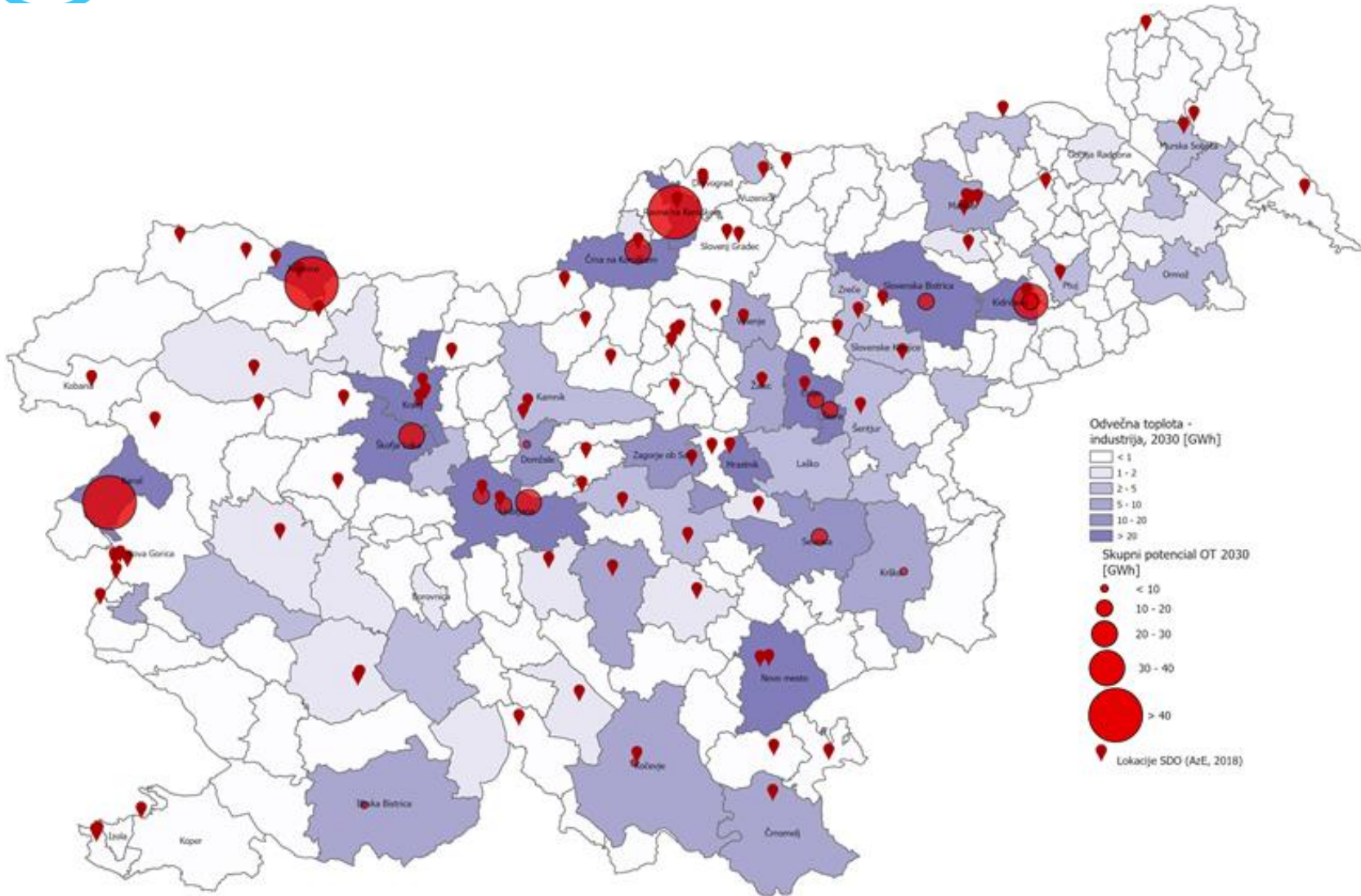
2. Javne stavbe:

- KT: -20% (-0,2 TWh)
- KE: -7% (**CO₂ - 57%**)
- Prenova:
  - 2,3 miom²
  - **26% SNES**

3. Storitve:

- KT: -16% (-1 TWh)
- **CO₂ - 51%**
- Prenova:
  - 4,1 miom²
  - **24% SNES**

Potencial odvečne toplote - industrija

Potencial - 2030:

SKUPAJ 650 GWh

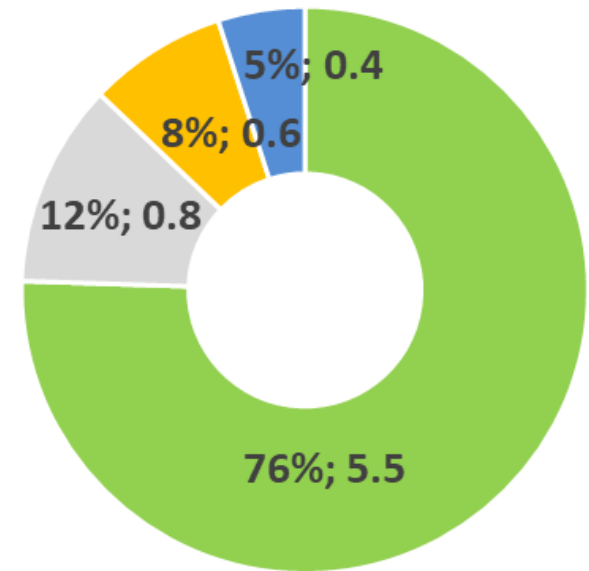
- 60% (200 – 500°C)
- 25% (100 – 200°C)
- 10% (> 500°C)

Prednostna izraba znotraj podjetij
160 GWh

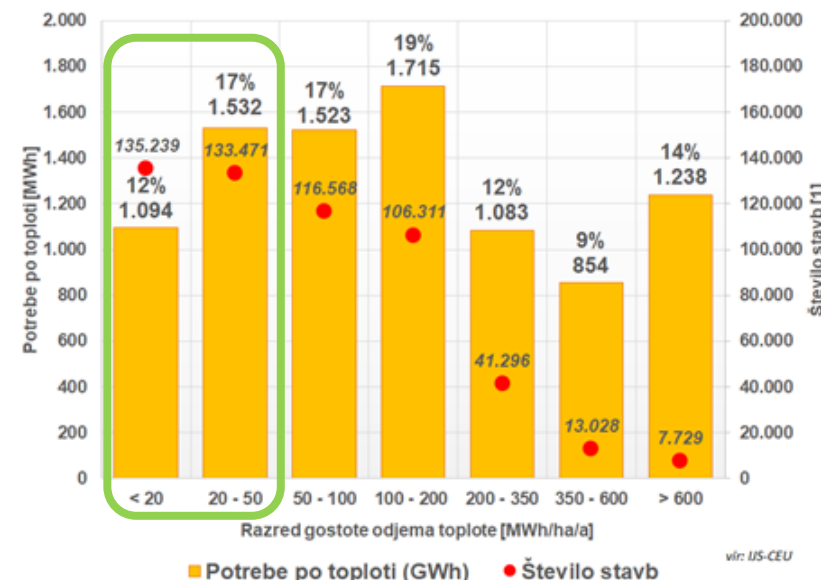
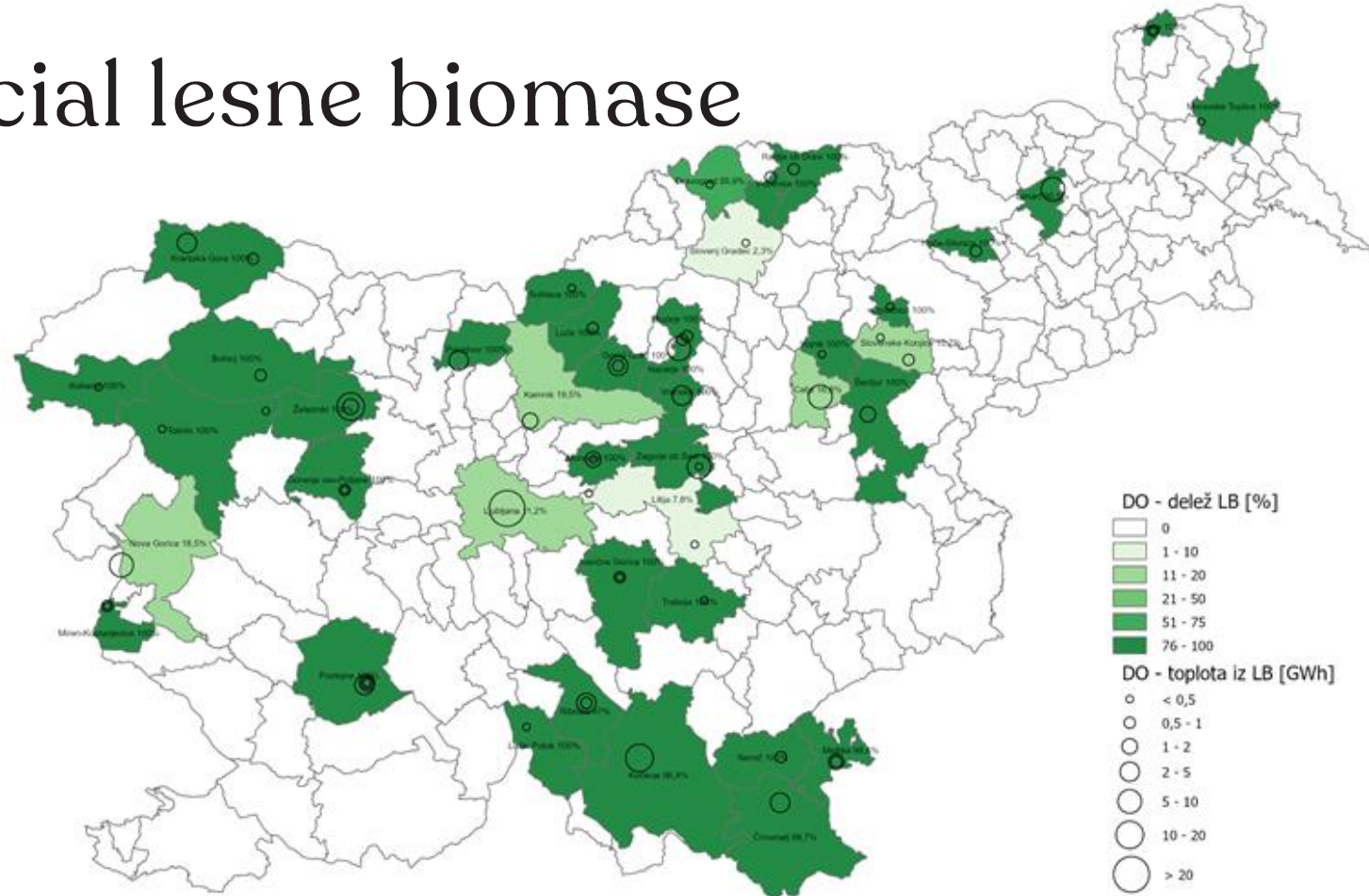
Oskrba SDO:
(razpoložljivost omrežja)
Vsaj 100 – 150 GWh OT

Potencial lesne biomase

SKUPAJ 7,3 TWh

- Gospodinjstva
- Industrija
- SDO
- Storitve

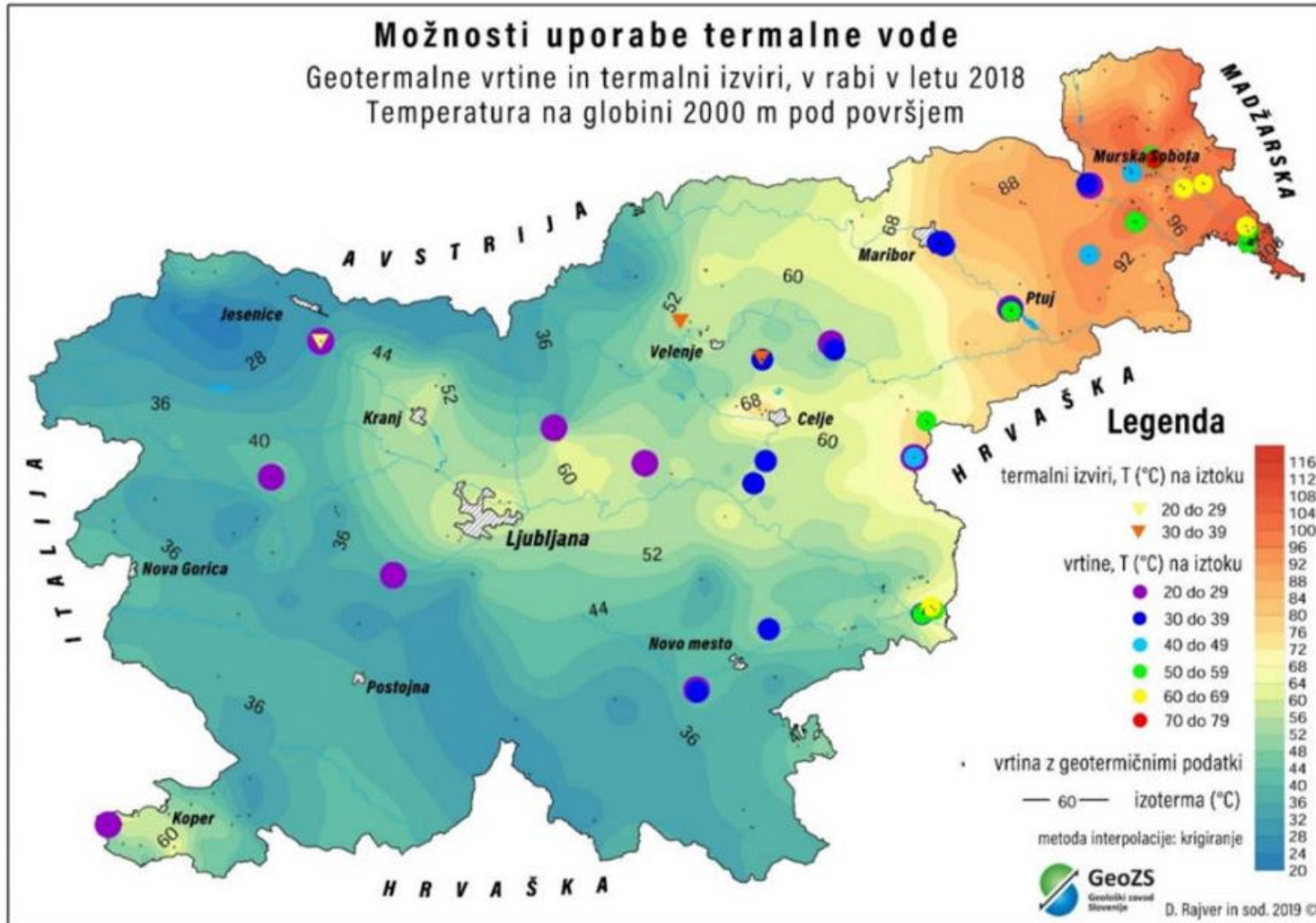

Največji domači vir OVE - 52% (2017)
najmanj sedanji obseg tudi v prihodnje:

- **Znižanje v Gospodinjstvih:** povečanje učinkovitosti in izboljšanje kakovosti zraka (-70%)
- **Povečanje:**
  - ✓ SPTE v industriji (1,9 TWh_{LB})
  - ✓ Novi SDO (1 TWh_{LB})

Potencial globoke geotermije

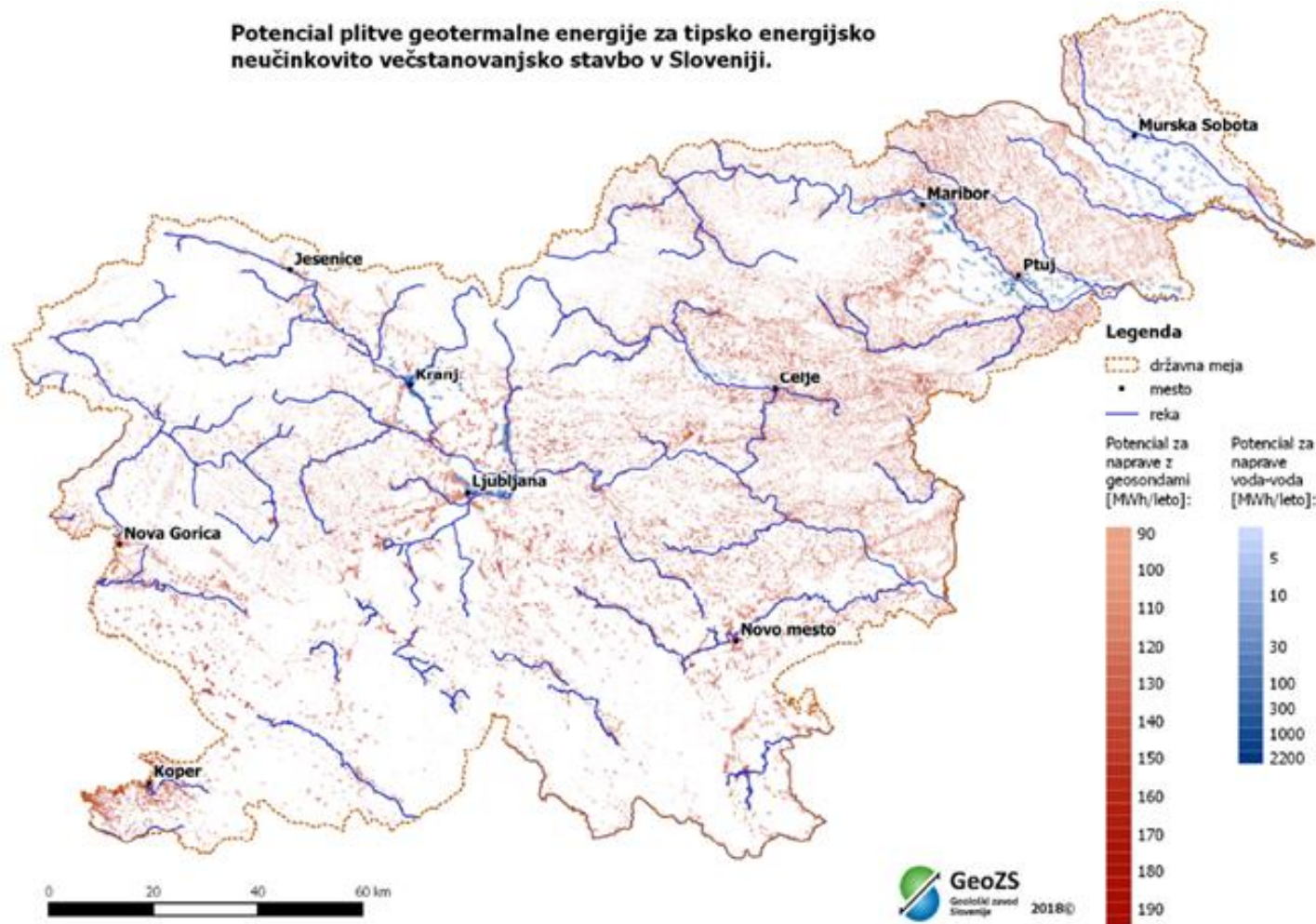

Danes več kot 160 GWh
(31 lokacij, 62 MW_T, predvsem turizem in kmetijstvo)

- **NEPN - najmanj 300 GWh** stavbe, storitve in kmetijstvo, SDO idr.
- **Še več s proizvodnjo električne energije** in kaskadno rabo toplote
- **Nujna odprava ovir vzpostavitve spodbudnega podpornega okolja**

Potencial plitke geotermije

Potencial plitve geotermalne energije za tipsko energijsko neučinkovito večstanovanjsko stavbo v Sloveniji.

**Danes geot. TČ
~300 GWh**

Velik potencial po vsej državi

Prednost – visok izkoristek neodvisen od zunanje temperature!

NEPN:

- vsaj 750 GWh v stavbah
- vsaj 300 GWh v SDO

Potencial aerotermalnih toplotnih črtpalk

TČ zrak voda - 2017 več kot 500 GWh toplote

(od tega ~50 GWh TČ za STV)

90% vseh novih vgrajenih TČ

Ključna omejitev: distribucijsko električno omrežje in dodatna trajnostna proizvodnja električne energije pozimi
(~0,4 MW_{EI}/GWh_{tTČ} Σ~200MW_{EI})

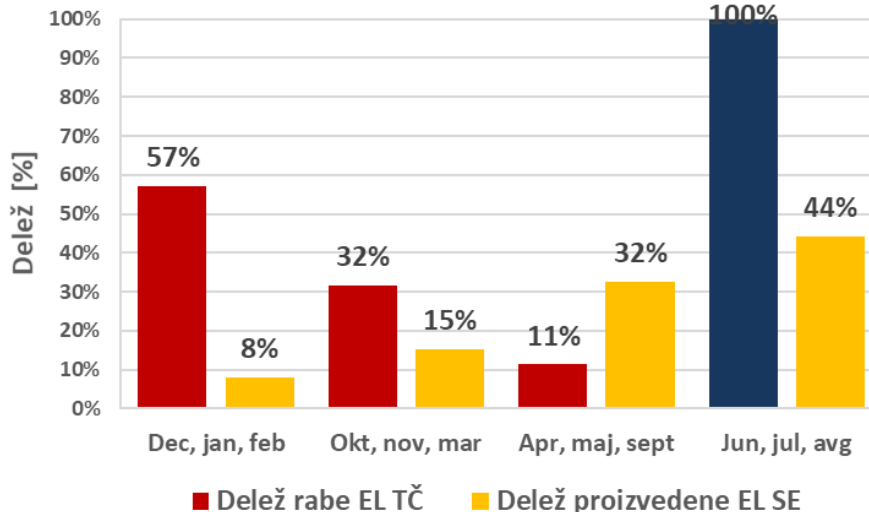
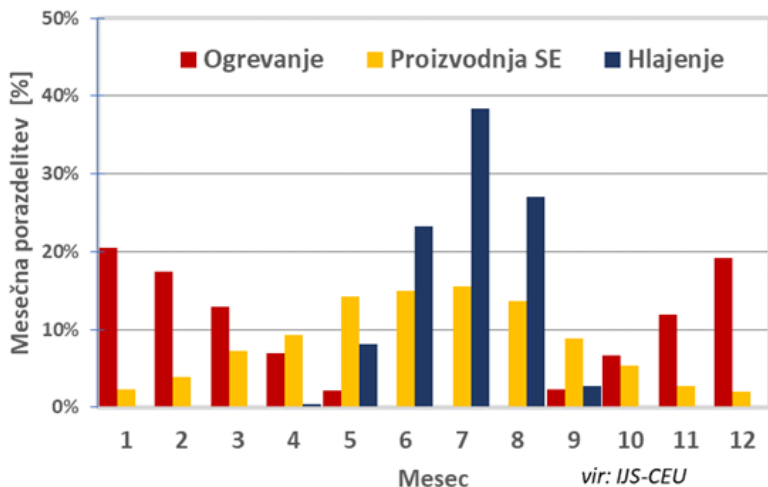
NEPN: vsaj 1,2 TWh toplote do leta 2050 v stavbah
Vgradnja hranilnikov toplote, pametno upravljanje in prilagajanje idr.

TČ zrak/zrak – split sistemi

Lokalno ogrevanje in hlajenje

(učinkovita alternativa IR panelom, električnim radiatorjem idr.)

Potencial sončne energije

TČ – letne potrebe po električni energiji za OH SE – letna proizvodnja električne energije	2017		2030		2040						
	EL-TČ	EL-SE	Delež SE	EL-TČ	EL-SE	Delež SE					
	TČ delež	SE delež	290	284	573	1.866	641	5.361			
Zimski meseci (dec-feb)	57%	8%	166	23	14%	327	151	46%	366	434	119%
Prehodno obd. 1 (mar, okt, nov)	32%	15%	92	44	48%	181	286	158%	202	822	406%
Prehodno obd. 2 (apr, maj, sept)	11%	32%	33	92	281%	65	606	935%	72	1.740	2401%
Poletje (jun, jul, avg)	100%	44%	262	125	48%	260	823	317%	335	2.364	706%

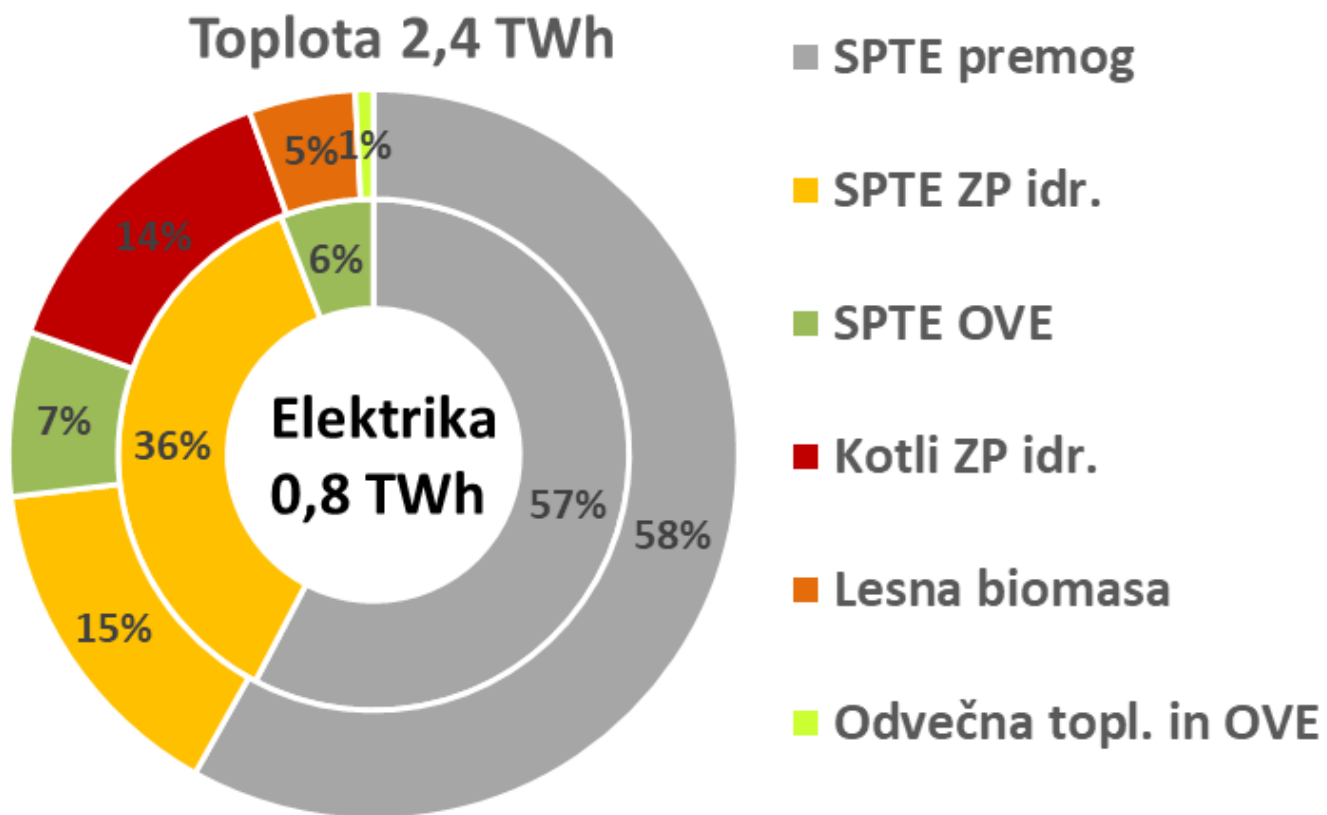
Danes - 2017
SSE:
 ~250.000m² 130 GWh_T

SE:
 ~ 260 MW_E 290 GWh_E

NEPN:

- 2030: 1,6 GW_E 1,9 TWh_E
- 2050: 7,6 GW_E 10 TWh_E

Potencial daljinskega ogrevanja in hlajenja

Danes ~2 TWh_{DT}

Stavbe ~1,5 TWh (14%):
Gosp 0,9 TWh (11%)
Storitve 0,6 TWh (26%)

64 občin / 93 sistemov

80% toplote iz SPTE
13% delež OVE

1. Analiza gostote potreb po ogrevanju stavb v celicah 100*100m

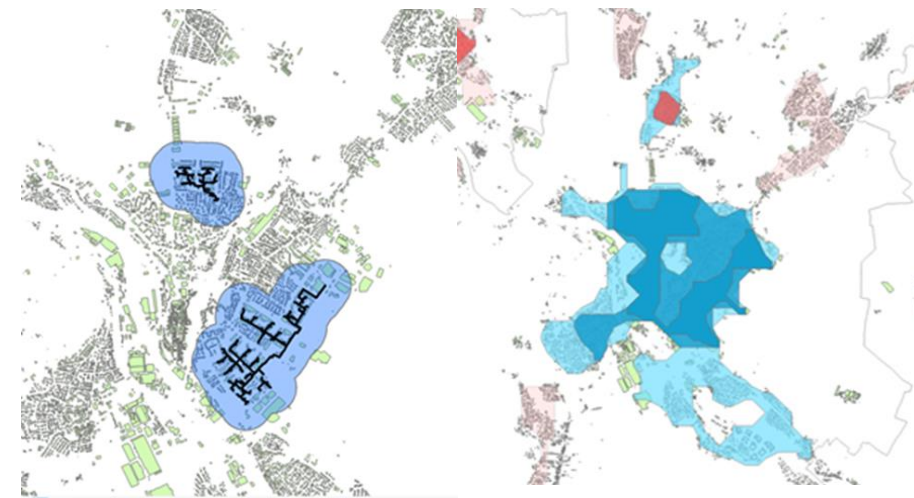
a.) Vse stavbe

Razred	1	2	3	4	5	6	7	SKUPAJ
Gostota letnih potreb po toploti [MWh/ha]	< 20	20 - 50	50 - 100	100 - 200	200 - 350	350 - 600	> 600	
Potrebe po toploti [GWh]								
Vse stavbe	1.101	1.528	1.527	1.702	1.103	845	1.239	9.045
Mestne občine s SDO	118	229	329	596	527	470	935	3.203
Ostale občine s SDO	324	444	413	409	250	181	155	2.176
Občine brez SDO	660	855	785	696	326	195	149	3.666
Deleži razreda [%]								
Vse stavbe	12,2	16,9	16,9	18,8	12,2	9,3	13,7	100

b.) Stavbe večje od 400m²

Razred	1	2	3	4	5	6	7	SKUPAJ
Gostota letnih potreb po toploti [MWh/ha]	< 20	20 - 50	50 - 100	100 - 200	200 - 350	350 - 600	> 600	
Potrebe po toploti [GWh]								
Vse stavbe	3	90	202	420	535	619	1.075	2.945
Mestne občine s SDO	1	27	65	164	250	367	840	1.714
Ostale občine s SDO	1	25	56	103	136	121	114	557
Občine brez SDO	1	39	81	152	148	131	122	675
Delež razreda [%]	0,1%	3,1%	6,9%	14,3%	18,2%	21,0%	36,5%	100%

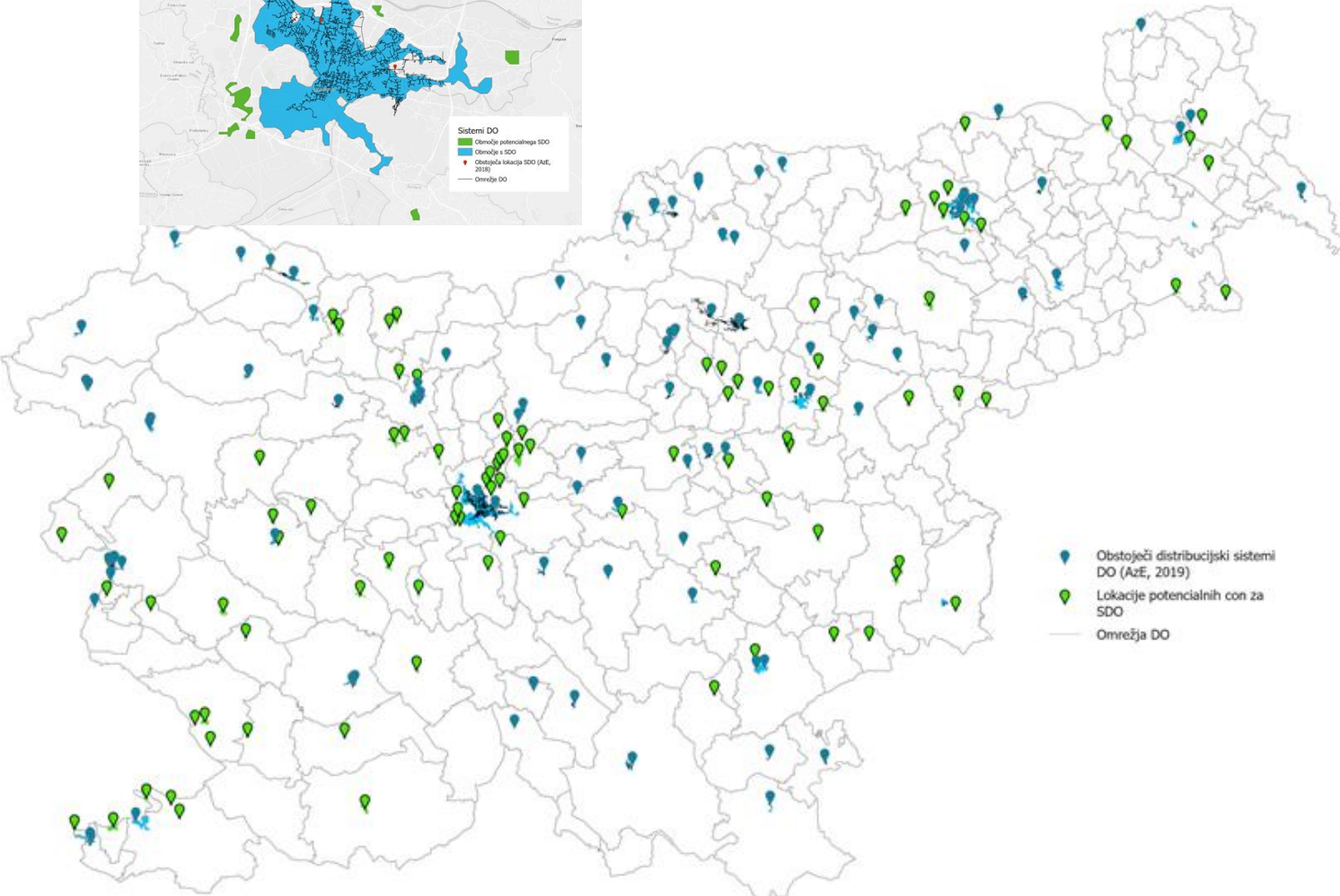
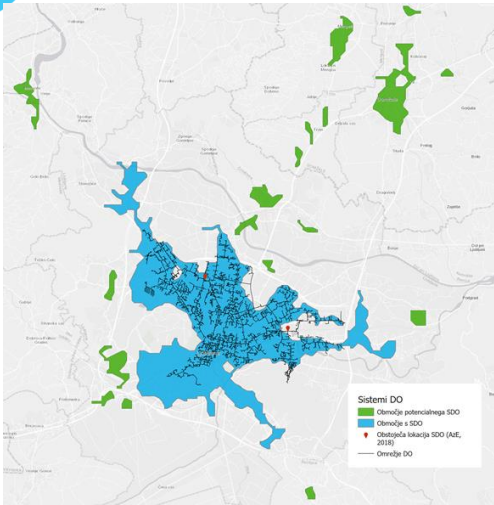
2. Ocena gospod. potenciala v obstoječih SDO Enakomerna širitev in povezana območja

Dodatni potencial obstoječi SDO:

od 150 GWh (>350 MWh/ha)
do 500 GWh (>200 MWh/ha)
+12 – 40% DT stavb (brez STV) - (IV. Gen!)
175 GWh ZP v velikih kotlovnica v gospodinjstvih ter več kot 500 GWh v storitvah

Potencial daljinskega ogrevanja in hlajenja (3)

 Obstoječi distribucijski sistemi DO (AzE, 2019)
 Lokacije potencialnih con za SDO
 Omrežja DO

Dodatni potencial novi SDO (IV. gen, OVE in OT):

Identificirano:

95 potencialnih območij (32 km²)
540 GWh ogrevanje
138 GWh hlajenje

Ekonomska optimizacija:

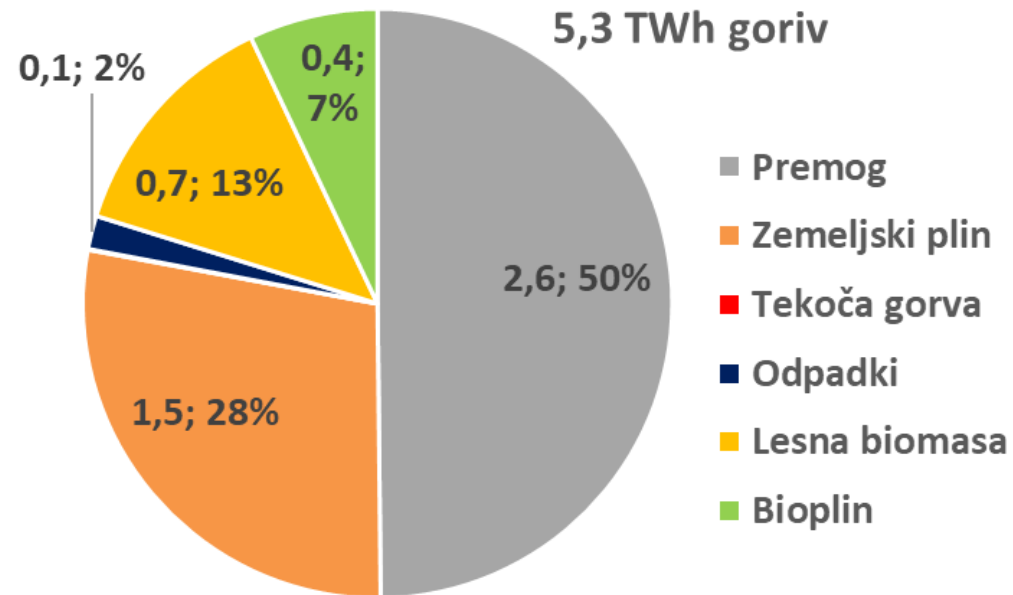
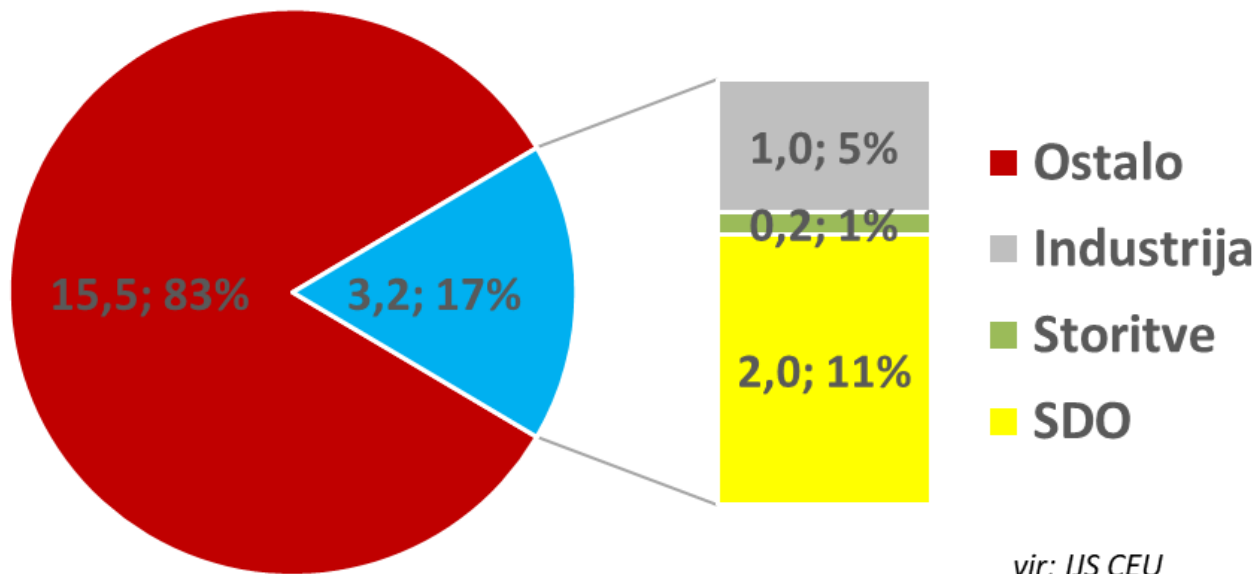
od 200 – 400 GWh (>200 MWh/ha)
od 400 – 600 GWh še mikro SDO

Realni tržni potencial:

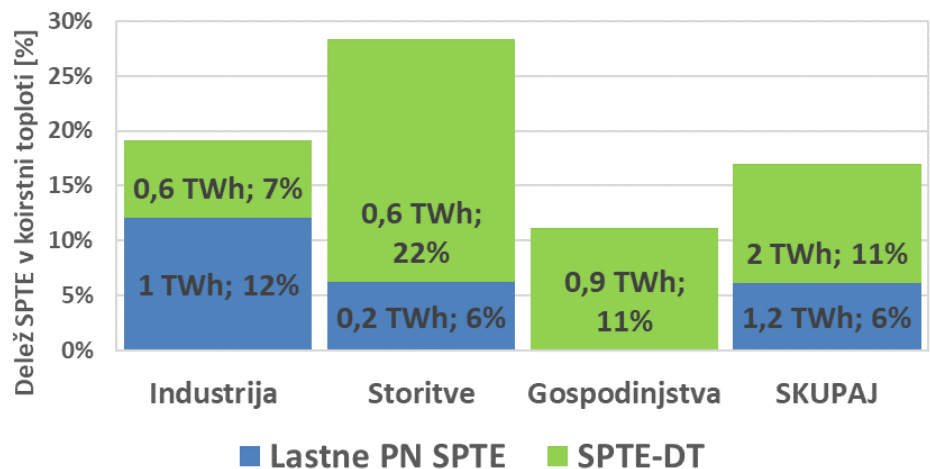
- ***potrebno upoštevati prenovo stavb***
- ***Podrobnejša analiza na posameznih območjih***

Potencial soproizvodnje - stanje

Toplota SPTE - 3,2 TWh

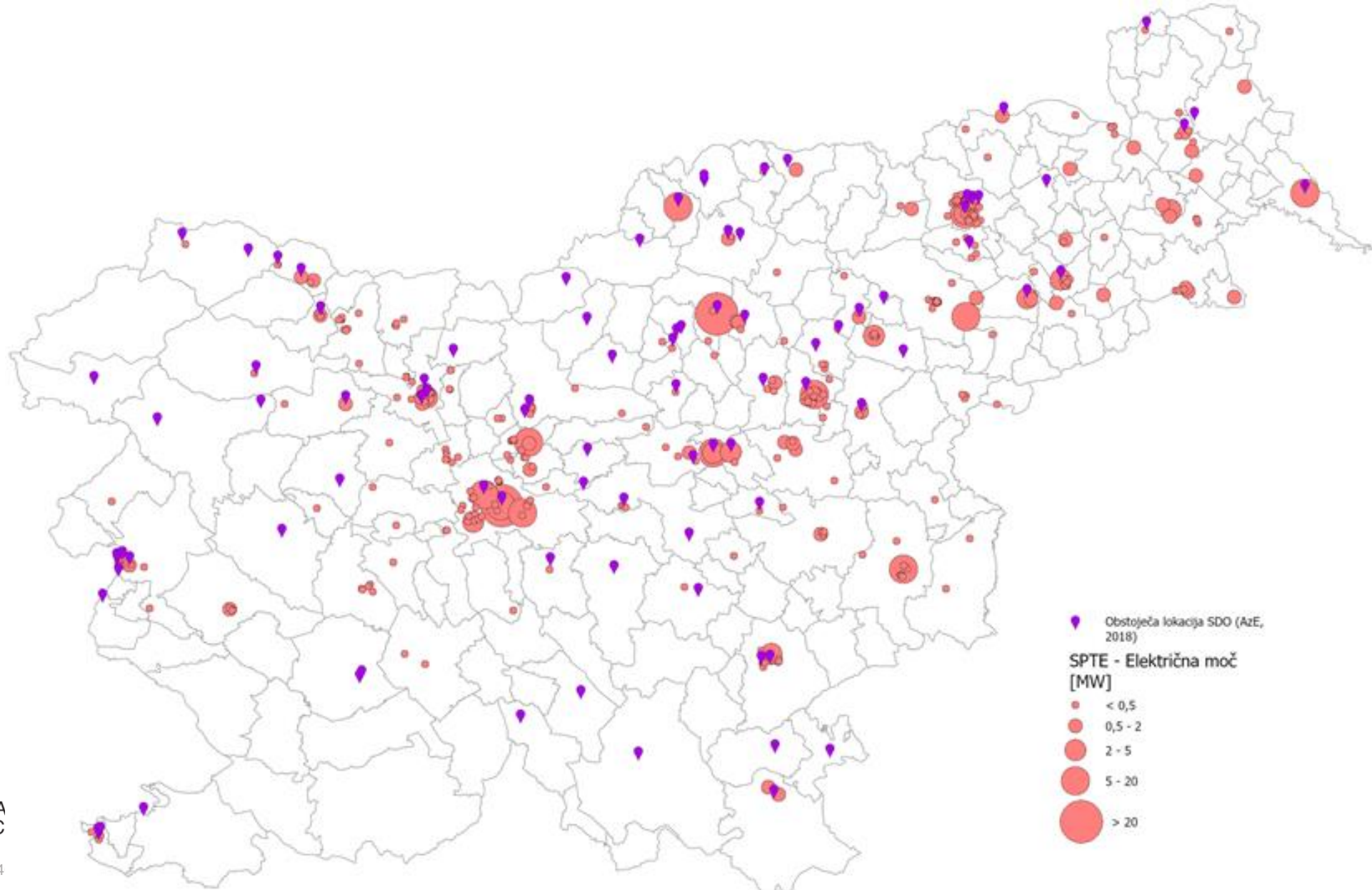
vir: IJS CEU

1.250 GWh električne energije (2017)
400 MWe
Strateško izredno pomemben učinkovit domači vir!

Potencial soproizvodnje – stanje (2)

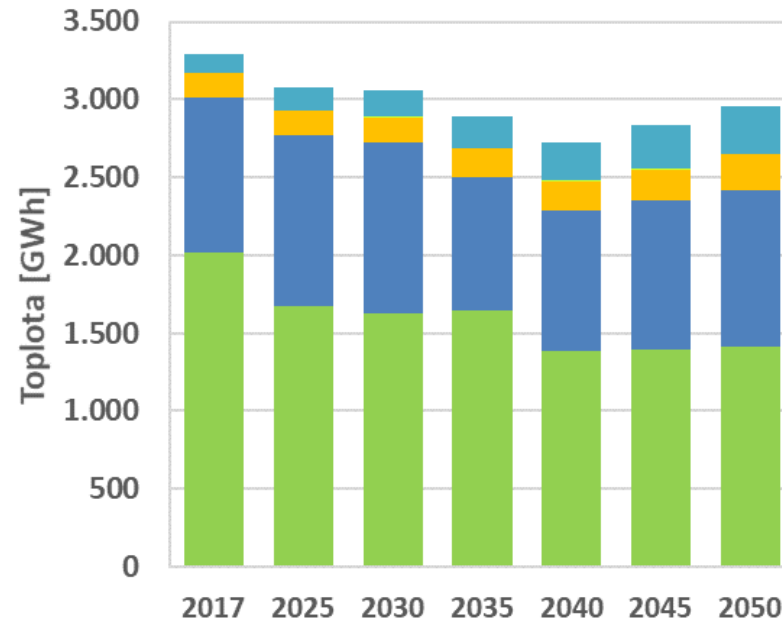
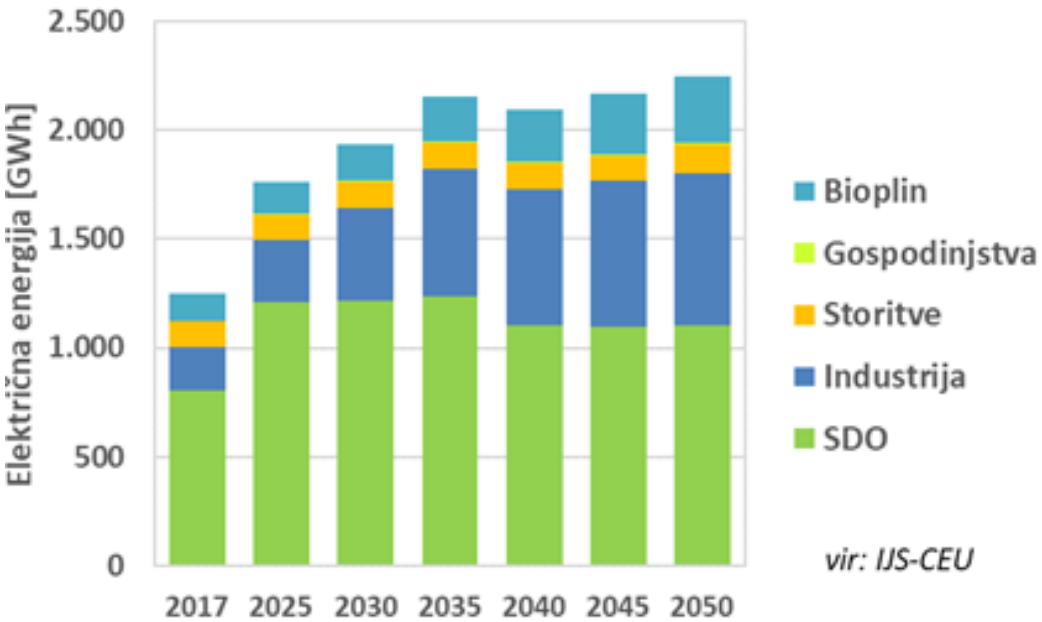
Povečanje in zagotavljanje visokih izkoristkov pri uporabi (gorljivih) OVE: predvsem LB, BP, odpadkov (OVE in drugih frakcij), H₂, e-plini, globoke GE (kaskadna raba) idr.

Oskrba z električno energijo v zimskem času: ključna tehnologija in vir pozimi po opustitvi premoga

Razpoložljivost in konkurenčnost e-goriv: vodik, sintetični metan, amonijak, metanol idr.

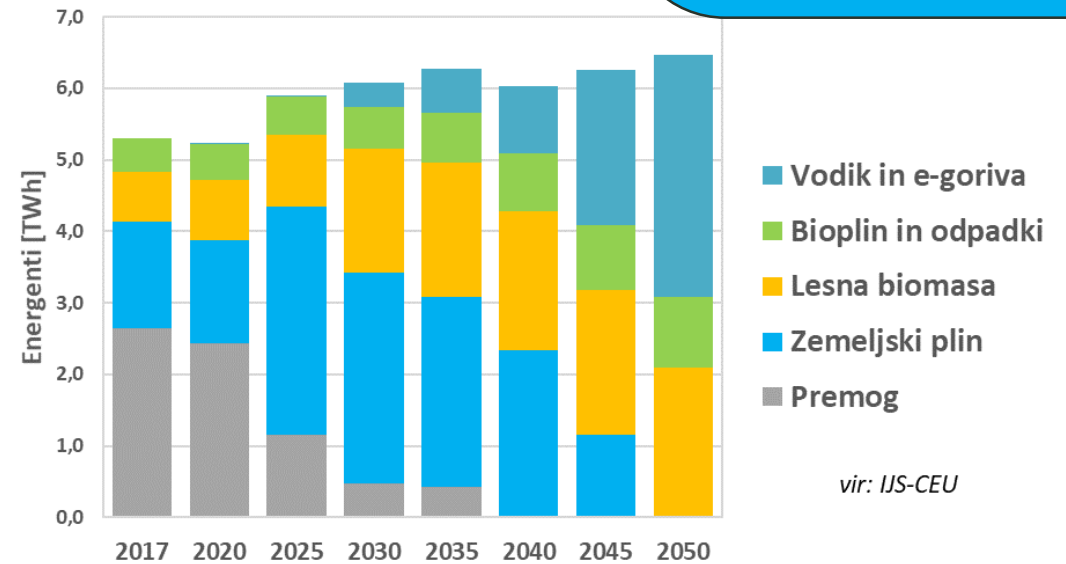
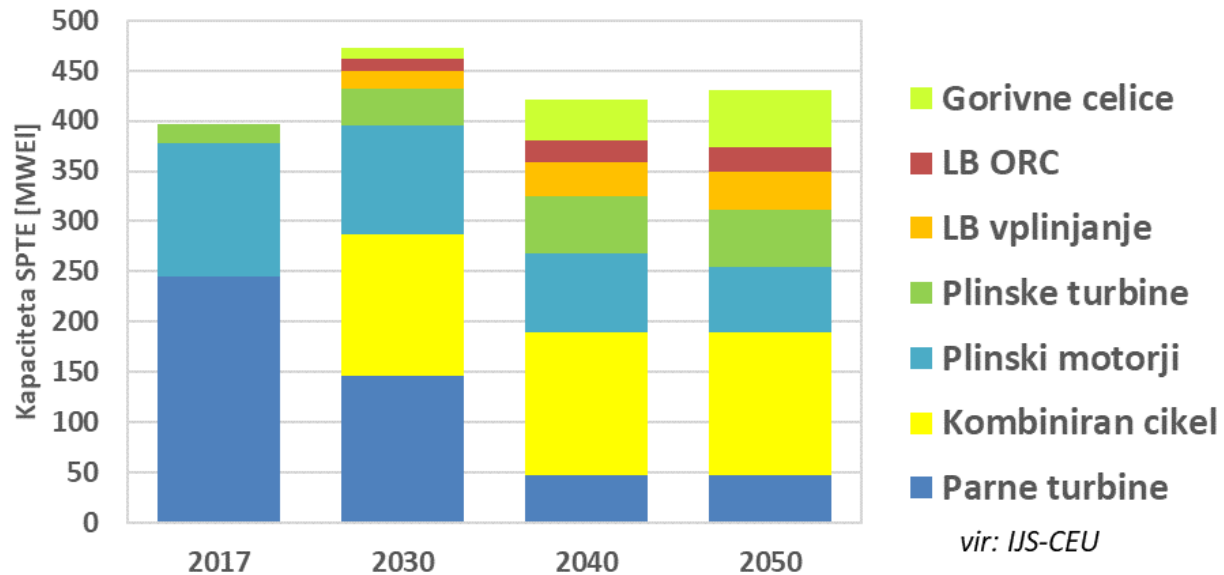
Razvoj in konkurenčnosti tehnologij SPTE: gorivne celice, prožnost obratovanja, izkoristki, stroški dr.

Potencial soproizvodnje – potencial sektorji

Potencial 2050:
 430 MW_E
 2,3 TWh_E (+80%)
 3 TWh toplote

**Razogličanje!
 OVE in e-goriva**

Komunalni odpadki v Sloveniji: Σ 1 TWh (2018, le 10 % trenutno izkoriščamo v edinem objektu za termično obdelavo odpadkov v Celju z letno proizvodnjo okrog 35 GWh toplote in 7 GWh električne energije).

- **Dodatni potencial termične obdelave odpadkov (2 največji občini) je ocenjen na več kot 500 GWh oz. soproizvodnjo skoraj 320 GWh toplote ter 70 GWh električne energije (11 MW_E).**
- **Celoletno obratovanje načrtovanih OTOO z izhodno toplotno močjo okrog 50 MW predstavlja potencial za proizvodnjo okrog 70 GWh hladu in DH v poletnem času.**

Bioplin v kmetijstvu in čistilnih napravah: $\sim$ 400 GWh_{BP} 30 MW_E/ 130 GWh_E (zaradi težav v sektorju niso vse v obratovanju).

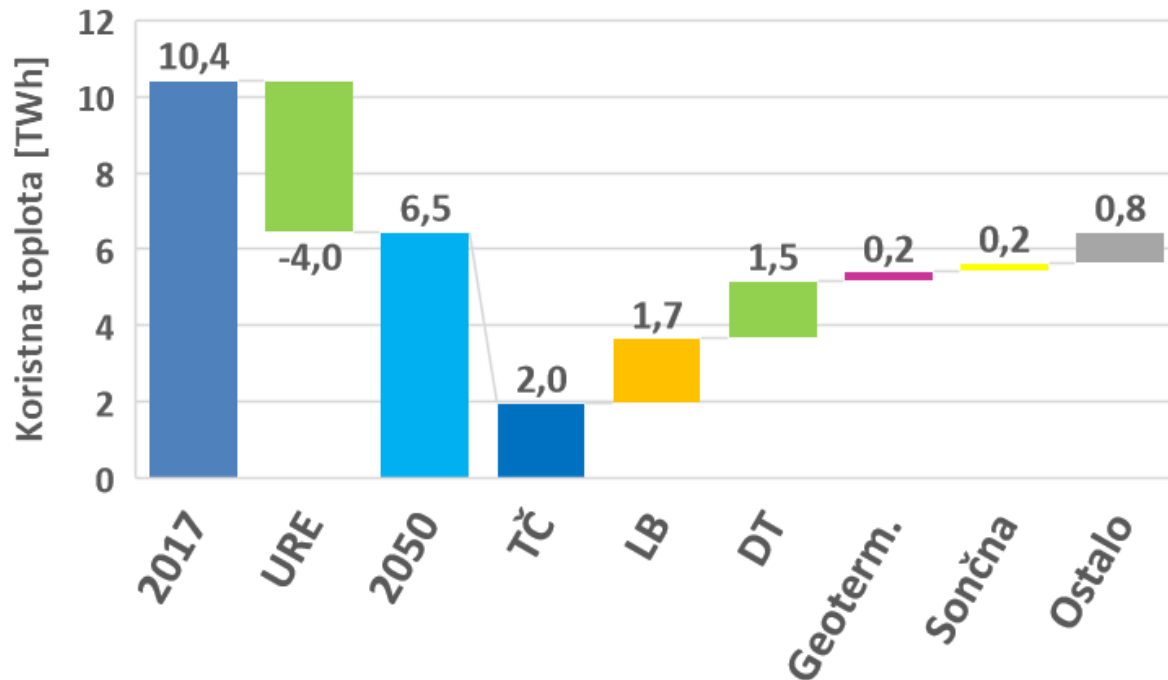
- **Dodatni potencial ocenjen na 500 GWh_{BP} - Skupaj 900 GWh_{BP}**
  - Potrebno izkoristiti z najvišjim možnim izkoristkom – na lokaciji ali vtiskanjem biometana v omrežje za industrijske procese (brez alternativ) ali SPTE (40 MW_E, 300 GWh_E).

Dodatno raziskati potencial uplinjanja LB in možnost vtiskanja v plinsko omrežje.

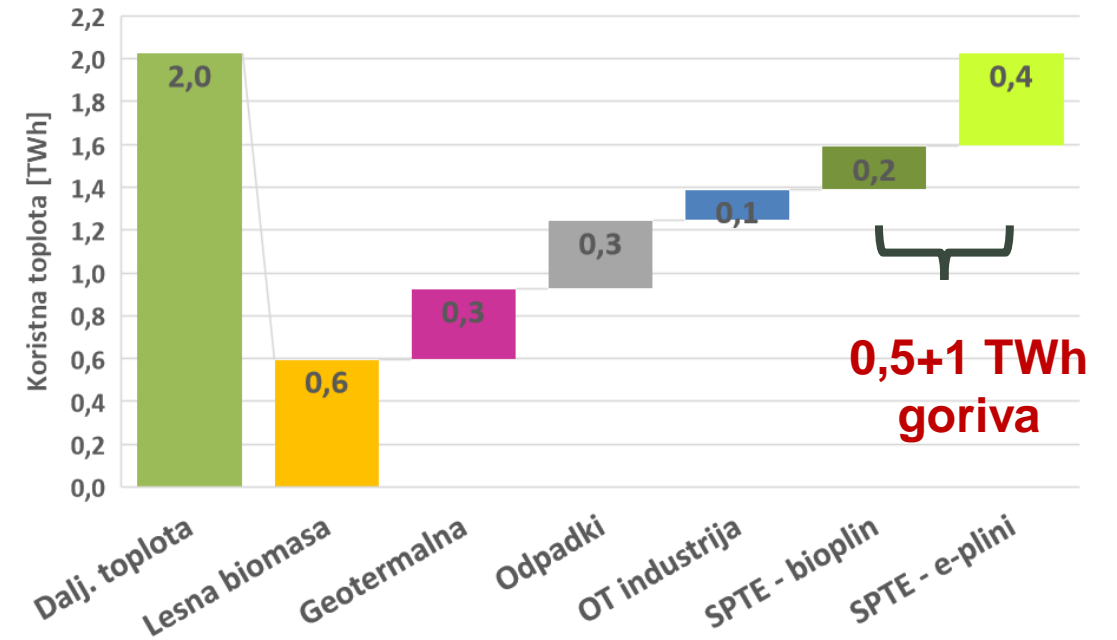
Potenciali SKUPAJ – Stavbe in SDO

**Skupni potencial OVE za OH:
več kot 7 TWh toplote (3,5 TWh LB, 2,4TWh TČ) in 0,8 TWh elektrike**

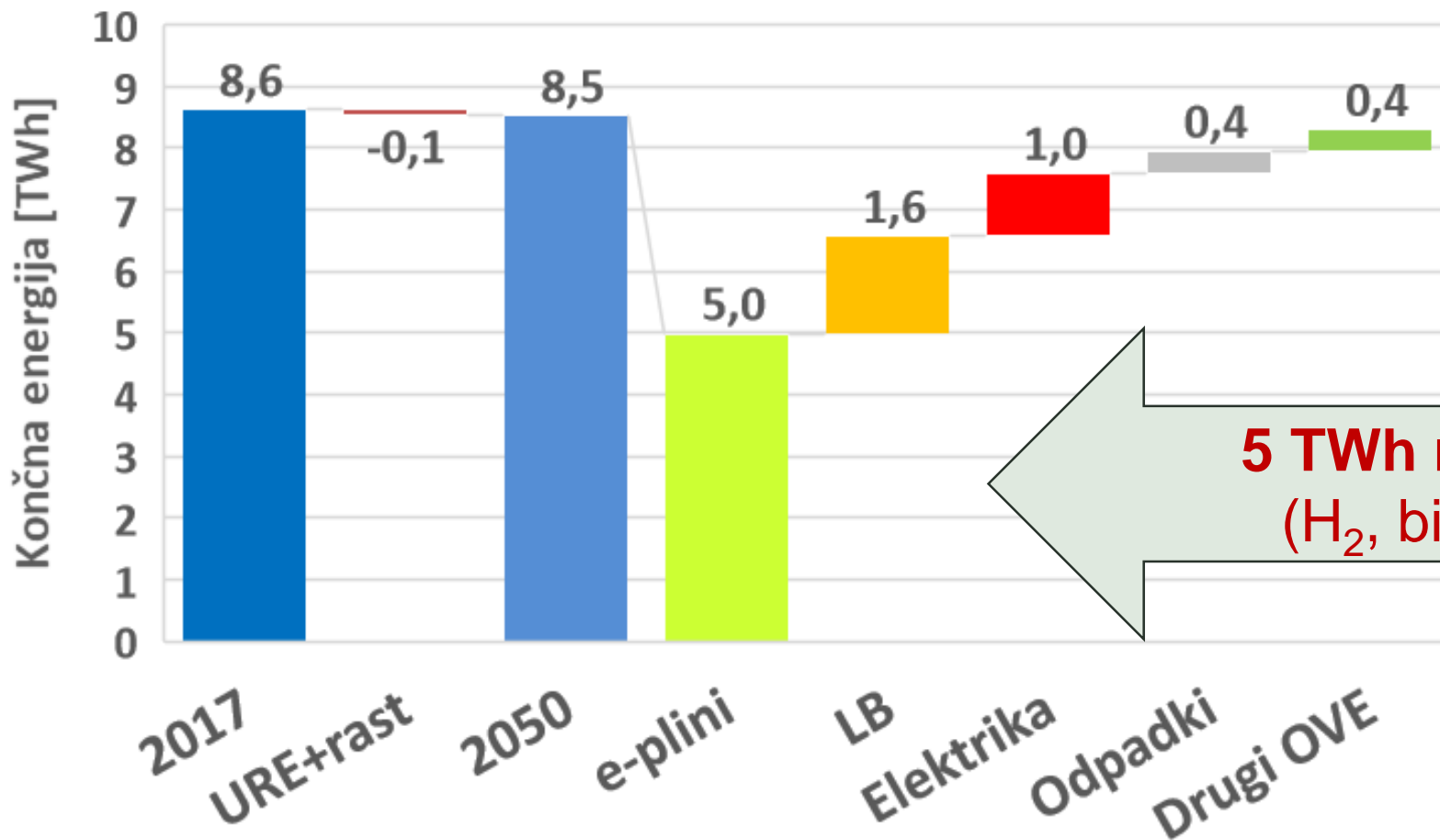
Stavbe – koristna toplota

DT – proizvodnja toplote

Potenciali SKUPAJ – Industrija 2050

Biometan + e-plini:

SDO-SPTE:	1,5 TWh
Industrija:	5 TWh
Promet	?
Proizv. elektrike	?

**Razpoložljivost, cena?
Uporaba v stavbah???**

**5 TWh nadomestila za ZP
(H₂, biometan, SNP idr.)**

LIFE
CLIMATE
PATH
2050

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Institut "Jožef Stefan" Ljubljana, Slovenija
Center za energetska učinkovitost

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstev Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

10. december 2021

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!

Imamo samo 1 planet!

LIFE IP CARE4CLIMATE je celostni projekt, ki bo z ozaveščanjem, izobraževanjem in usposabljanjem ključnih deležnikov spodbudil izvajanje ukrepov, s čimer bo Slovenija dosegla cilje v zvezi z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov do leta 2020 oziroma 2030.

Več o projektu →

<https://www.care4climate.si/sl>

mag. Stane Merše

[stane.mersevjs.si] [01 5885 210]

[Institut „Jožef Stefan“, Center za energetska učinkovitost]
[<https://ceu.ijs.si/>]